

השגת עוצמה היא המנוע של מדיניות ממשל טראמפ, הכלכלה היא רק הדלק

written by רותי פינס פלדמן | 14.08.2025

במשך עשרות שנים מקובל היה לנתח מהלכים מדיניים דרך עדשה כלכלית: הסכמי סחר, השקעות, מנופי לחץ כלכליים כמו הטלת סנקציות ואמברגו, וכן מימוש אינטרסים כלכליים. אך מדיניות ממשל טראמפ מאותתת שהסיפור האמיתי נמצא במקום אחר – הכלכלה היא אמצעי. כלכלה חזקה = עוצמה מדינית וביטחונית חזקה. הטלת מכסים, כינון הסכמים, ניסיון ליישוב סכסוכים אזוריים – משרתים יעד להשגת עוצמה והשפעה. מבחינת טראמפ, הכלכלה היא כלי במשחק הכוחות הבין-לאומי. כך, סנקציות אינן רק כלי ענישה כלכלי, אלא כלי כפייה מדיני שמטרתו להביא יריבים להסכמות שישרתו את האינטרסים האמריקאיים ויחזקו את מעמד ארה"ב.

הפסגה הקרובה באלסקה בין הנשיאים טראמפ ופוטין היא חלק מאותה אסטרטגיה רחבה להתעצמות מדינית-כלכלית-ביטחונית. רוסיה היא אחת מיצואניות הנפט הגולמי הגדולות בעולם. מאז החרפת הסנקציות המערביות עליה, בשל המלחמה באוקראינה, רוסיה הסיטה את רוב היצוא שלה מאירופה למדינות באסיה, כשהבולטות בהן הן סין והודו. מבחינת ארה"ב, יחסי הכוחות המתהדקים בין המדינות, שגם חברות בפורום BRICS מהווים אתגר לציר המערבי, בהובלת ארה"ב. המטרה של טראמפ – החלשת אותם הקשרים, תוך קירוב רוסיה למערב, על ידי סיום המלחמה באוקראינה והסרת הסנקציות האירופיות על רוסיה. כחלק מהחלשת אותו ציר מתחרה, פעלה לאחרונה ארה"ב במישור הכלכלי-מדיני נגד הודו, עם העלאת המכסים לייצוא מהודו לארה"ב ב-50 אחוזים.

כך גם השלום בין אזרבייג'ן לארמניה, שנחתם לאחרונה בתיווך אמריקאי, פותח נתיב יבשתי אמריקאי בשם "מסדרון זנגזור" בין אסיה לאירופה – עוקף רוסיה, סין ואיראן. הסכם השלום בין קונגו לרואנדה, שנחתם השנה בתיווך אמריקאי, ממחיש את מאמצי ארה"ב לבסס השפעתה בלב אפריקה אל מול רוסיה וסין, דרך השגת דריסת רגל כלכלית. במסגרת ההסכם, ארה"ב שואפת לקבל גישה למינרליים חיוניים וליסודות קובלט וליתיום, המשמשים לפיתוחים טכנולוגיים רבים, המצויים באזור זה.

החולייה הבאה בראי הממשל היא המזרח התיכון. בעיני טראמפ, סיום המלחמה בעזה הוא לא רק יעד מדיני-ביטחוני, אלא תנאי לשילוב האזור במסדרון סחר חדש שאמור להתחרות בתכנית "החגורה והדרך" של סין: נמלים פתוחים, שתופי פעולה טכנולוגיים, אזורי סחר חופשי, וחיבור יבשתי בין מרכז אסיה, המפרץ וישראל, באמצעות הרחבת הסכמי אברהם. אם אכן תתממש יוזמת טראמפ לעזה, אזי בראיית ממשל טראמפ, עזה עצמה יכולה להוות נתיב סחר חדש בו יוקם נמל אמריקאי שישמש עוגן מרכזי במזרח התיכון. כך למעשה, הפרוזדור הכלכלי שמנסה

לבסס טראמפ מהווה בפועל גשר אסטרטגי ² בין מזרח למערב, בין רוסיה לארה"ב, ובין ישראל למדינות ערב, תוך הדיפת סין.

תפיסת עולם של "שלום מתוך עוצמה"

תפיסת העולם של ממשל טראמפ ברורה: בזירה הבין-לאומית, מי שמחזיק בעוצמה צבאית, טכנולוגית ומדינית ³ קובע את החוקים. מי שנכנס למשא ומתן בעמדת חולשה, גם אם כיסו מלאים, נידון להפסד. ממשל טראמפ בזירת הפנים-אמריקאית אמנם נמדד בגרפים של צמיחה שנתית או בנתוני אבטלה, אך מבחינת מדיניות חוץ וביטחון הוא נמדד ביכולת להחזיר את ארה"ב למעמד בין-לאומי שבו היא קובעת את סדר היום העולמי. הכלכלה, במקרה הזה, היא לא המנוע ⁴ היא חלק מהדלק שמניע את מרכיב העוצמה ביחסים בין-לאומיים.

פורסם במעריב, בתאריך 14.08.2025.